

Městská knihovna ve Svitavách

Výroční zpráva za rok 2021

Městská knihovna ve Svitavách
Wolkerova alej 92/18
568 02 Svitavy
IČO 75003171

Zřizovatel: město Svitavy
Statutární zástupce: Mgr. Marta Bauerová

Obsah:

Úvod.....	str. 3
Novinky	str. 4
Doplňování a zpracování fondu.....	str. 5
Čtenáři, návštěvníci a výpůjčky.....	str. 6
Služby knihovny	str. 7
Zaměstnanci.....	str. 12
Další činnost.....	str. 12
Regionální funkce.....	str. 13
Dotace.....	str. 14
Výhled do roku 2022.....	str. 14
Příloha – Hospodaření v roce 2021.....	str. 16

Úvod:

Činnost knihovny v roce 2021 ovlivnila pandemie koronaviru. Dle nařízení vlády byla knihovna otevřena až na počátku května. Od začátku roku jsme ale měli otevřeno výdejní okénko, tzn. že si čtenáři vyzvedávali dokumenty předem objednané.

Přestože jsme byli v kontaktu se čtenáři po celou dobu, zákonitě došlo k poklesu výpůjček, poklesu čtenářů, vzdělávací a kulturní aktivity probíhaly především na podzim, zájem o ně byl ale nižší než za běžných okolností.

Během celého roku jsme propagovali digitální služby (možnost objednávání knih, přístup do digitální knihovny, služba DNNT – Díla nedostupná na trhu, půjčování e-knih).

Některé aktivity jsme realizovali ve virtuálním prostředí.

Letní měsíce jsme využili k rekonstrukci dětského oddělení. Akce byla realizována z Programu rozvoje venkova přes výzvu Místní akční skupiny Svitava z.s.

Novinky v roce 2021:

Nové dětské oddělení – cílem rekonstrukce bylo zatraktivnit, provzdušnit a prosvětlit prostory, což se podařilo. Došlo k obnově interiéru (výměna podlahy, nové židle, taburety atd.), ke snížení a redukci regálů. Součástí dětského oddělení je magnetická stěna a dotykový displej, jehož náplní jsou interaktivní úkoly na základě knih svitavského autora Martina Sodomky.

Mladým lidem jsme otevřeli prostory bývalého baru pro studium a relaxaci. Je možné si zahrát stolní fotbal, deskové hry, k dispozici je wi-fi připojení.

Pořídili jsme virtuální realitu. Od září je možné si každé pondělí virtuální realitu vyzkoušet (je třeba se předem objednat přes registrační formulář).

V souvislosti s pořízením virtuální reality probíhá ve spolupráci se ZŠ nám. Míru nová aktivita pro zájemce od 10 let - digi odpoledne. Náplní je práce s VR a roboty.

Díky projektu Obec přátelská rodině jsme obnovili opotřebovaná čalouněná křesla za nová koženková.

Stále se snažíme zlepšovat služby – v oddělení naučné literatury jsme na zeď umístili katalog k vyhledávání knih, aby se čtenáři nemuseli vracet ke katalogům přes celou knihovnu.

K výpůjčním pultům jsme umístili police na odkládání tašek

Doplňování a zpracování fondu:

Během uzavření knihovny jsme třídili fond, došlo k odpisu opotřebovaných a neaktuálních knih, především pak z dětského oddělení, kde se díky dostatečné kapacitě regálů dlouhodobě nevyřazovalo. Přípravovali jsme se tak na plánovanou rekonstrukci. V současné době je fond v dětském oddělení aktuální.

Při vyřazování využíváme „Zlatý fond literatury“, který je zveřejněn na webu Národní knihovny. V posledních letech se zaměřujeme na obnovu knihovního fondu, a to v souladu se „Standardem pro doplnění a aktualizaci knihovního fondu“. Praxe ukázala, že čtenáři žádají především novinky a vadí jim dlouhé čekací lhůty. Proto se snažíme žádané knihy kupovat ve více výtiscích.

Z ocenění Obec přátelská rodině, které získalo město Svitavy, jsme získali 40 000 Kč na rozšíření knihovního fondu. Nakoupili jsme celkem 150 ks knih, stolních her a didaktických pomůcek.

Celkový přírůstek v roce 2021 byl 2 108 knihovních jednotek.

- Nakoupili jsme a zpracovali 1999 knih a 109 ostatních dokumentů (audioknihy, stolní hry) v celkové hodnotě 459 658 Kč. Stav fondu svitavské knihovny k 31. 12. 2020 je **66 422 knihovních jednotek**.
- Knihovní fond doplňujeme přes distributory (Kosmas, Euromedia, Pemic), popř. z levných knih či antikvariátů.
- Čtenáři je velmi využívána služba **Tip na knihu** (téměř 100% požadavků jsme schopni splnit).

- Každoročně využíváme projekt Ministerstva kultury „**Česká knihovna**“, který je zaměřen na podporu nekomerčních titulů českých nakladatelství, a projekt „**Cizojazyčná literatura**“, díky kterému nabízíme aktuální beletristické tituly v cizích jazycích, a to především v angličtině, němčině a francouzštině. Tento rok jsme objednali také několik románů ve slovenštině.
- Odebíráme 89 titulů periodik.
- Kupujeme audioknihy a stolní hry.
- Požadavky na naučnou literaturu řešíme přes meziknihovní výpůjční službu (knihy objednáme z jiných knihoven). Jsme zapojeni do služby Získej. Díky tomu, že jsme členové Centrálního portálu knihoven, si může čtenář objednat knihu sám a u nás si ji pouze vyzvednout.

Čtenáři, návštěvníci a výpůjčky

V roce 2021 jsme měli zaregistrováno **2 037 čtenářů, z toho 530 čtenářů dětských** (celkem tedy o 395 čtenářů méně než v roce 2020). Celkově se jedná o pokles 28% ve srovnání se stavem před covidem, tzn. oproti roku 2019. Čísla jsou srovnatelná s údaji z jiných knihoven. Důvodem poklesu je uzavření knihovny (včetně dětského oddělení v letních měsících), poté obavy z nemoci, ale také uzavření škol a různá omezení. Spolupráce se školami je pro činnost knihovny podstatná, byla přerušena kontinuita vzdělávacích programů. Přestože jsme ke konci roku zaznamenali zvyšující se návštěvnost i počet nových registrovaných čtenářů, vrátit se ke stavu před pandemií nebude jednoduché.

Velký zájem byl po rekonstrukci o služby dětského oddělení. Návštěvníci oceňují nové prostory, ale také nové služby – virtuální realitu a dotykový displej.

Výpůjčky a on-line služby

Počty výpůjček klasických knih se z již zmíněných důvodů snížily, celkem o 5 730.

Zvýšil se počet půjčených e-knih, celkem o 80 výpůjček (v loňském roce se zájem zdvojnásobil). Trend ukazuje, že čtenáři, kteří si na e-knihy zvykli, tuto službu nadále využívají.

Zvýšil se počet vstupů do elektronického katalogu mimo prostory knihovny, což je odrazem toho, že byla knihovna dlouhodobě uzavřena a čtenáři si objednávali knihy přes katalog z domova.

Knihovnu navštívilo celkem 39 458 uživatelů (návštěvníků knihovny, uživatelů internetu a návštěvníků kulturních a vzdělávacích akcí).

Vypůjčilo se 81 501 dokumentů: knihy (13 527 naučné literatury, 48 279 krásné literatury), 1 291 AV dokumentů, 8 682 periodik, 1 090 stolních her a 678 e-knih.

Služby knihovny

Kromě klasických výpůjčních služeb (půjčování knih, audioknih, denního tisku a časopisů) nabízíme:

- Půjčování stolních her, e-knih a elektronických čteček
- Služby dětem s poruchou čtení a učení a jejich rodičům – dokupujeme logopedické knihy a pomůcky, učební systém Logico Primo a Logico Picollo, komiksy, audioknihy, Albi tužky, montessori pomůcky, tematické kufříky.
- Poskytujeme služby pro handicapované (půjčování zvukových knih), aktivně jsme propagovali donáškovou službu, o kterou byl v době uzavření knihovny zvýšený zájem.
- Knihovnu pravidelně navštěvuje i Centrum denních služeb (Světlanka); pracovnice knihovny také dochází 2x – 3x ročně s programem do místního stacionáře.

- Realizujeme Virtuální Univerzitu třetího věku, probíhala po celý rok dle situace – distanční formou či osobně.
- Provozujeme databázi Osobnosti regionu.

Spolupracujeme se všemi základními školami ve městě včetně školy speciální, i s některými mimosvitavskými (např. Javorník, Vendolí, Radiměř, Hradec nad Svitavou, Opatovec). Navštěvují nás téměř všechny mateřské školky včetně soukromé školky Paperáček. Spolupracujeme se Střediskem kulturních služeb, Městským muzeem a galerií ve Svitavách, se Střediskem volného času, mateřským centrem Krůček, stacionářem Světlanka.

Vzdělávací a kulturní akce

Proběhlo celkem 202 akcí pro školy a veřejnost, z toho některé v první půlce roku v online prostředí, popř. v přírodě.

Po celý rok jsme realizovali aktivity z projektu MAP II (viz projekty), a to i v době uzavření knihovny:

- Fantasy klub - dva kvízy na téma „Harry Potter“. Celkem se zúčastnilo 64 respondentů. Vylosovaní výherci obdrželi poukázku do knihkupectví Minotaur.
- Filmový klub –byly natočeny tři pozvánky na filmy, které byly umístěny na youtube kanále knihovny.
- Čtenářský klub pro děti od 3 do 7 let – dva kluby proběhly online, dva v parku.
- Podpora čtenářské gramotnosti – na youtube kanále knihovny byly zveřejněny „tipy ze světa dětské literatury“ a „tipy na prequely a komiksy“.
- Od září 1x měsíčně pravidelný filmový, čtenářský a fantasy klub
- Od října 2x měsíčně kroužek na podporu digitální gramotnosti
- Beseda se spisovatelkou Ester Starou a výtvarníkem Milanem Starými nad jejich knihami

- Kufr plný knih – projekt na podporu čtenářské gramotnosti (viz projekty), který probíhal dle možností (program byl online, knihy si žáci přišli vyměnit osobně), od září fyzicky.

Ostatní akce:

- Kluby pro děti do tří let v rámci projektu S knížkou do života (2x v knihovně, 1x v parku)
- Afrika v románech – beseda se spisovatelkou Hanou Hindrákovou (online)
- Jednadvacetkrát v NASA – přednáška Petra Horálka (online)
- DNNT – webinář představení služby online (zveřejněno na youtube kanále knihovny)
- Listování – projekt scénického čtení (2 představení)
- Přednáška Martina Nekoly – Po stopách Čechů
- Černobyl, spící peklo – promítání dokumentu a beseda
- Šifrovaná hra Poztrácené postavičky
- Den dětí
- Prázdninová aktivita Čtenářské toulky okolím Svitav
- Beseda se Zuzanou Pospíšilovou (pro školy i veřejnost)
- Den pro dětskou knihu s Ester a Milanem Starými

- Den otevřených dveří + workshop s Martinem Sodomkou
- Křest knihy Martina Sodomky Středosvět a jeho podivuhodné zákony
- Pasování prvňáčků na čtenáře knihovny (registraci do knihovny dostalo 225 dětí ze svitavských i mimosvitavských škol)
- Akce pro náctileté (Hororové odpoledne, Odpoledne s hrdiny seriálu Stranger Things)
- Seznámení s virtuální realitou (každé pondělí na objednání)
- Anna Hábllová – spisovatelka a architektka, autorka knihy Nemísta měst
- Uspořádali jsme výstavu v pasáži Multikulturního centra „Komenský v komiksu“ ke stejnojmenné knize Kláry Smolíkové.

Akce, kterých jsme se účastnili a nebyli pořadateli:

- Zažij město jinak
- Festival volnočasových aktivit

Virtuální realita

Projekty:

S knížkou do života (Bookstart), jehož cílem je podpora čtenářské pregramotnosti dětí od 0 do 3 let. Na slavnosti vítání občánků obdrží každé dítě dárkový motivační balíček, jehož součástí je registrace dítěte do tří let věku. V rámci projektu probíhají klubíky pro nejmenší.

Knížka pro prvňáčka – kniha z projektu je předána prvňáčkům na slavnosti „Pasování na čtenáře knihovny“, které tento rok proběhlo až v září.

Proměna Městské knihovny ve Svitavách na kreativní a vzdělávací centrum pro děti a dospívající mládež. Cílem projektu MAP II a Implementace MAP ORP Svitavy je podpořit vzdělávání na základních a mateřských školách v regionu ORP Svitavy prostřednictvím aktivit z oblasti čtenářské a předčtenářské gramotnosti. V rámci projektu realizujeme čtenářský klub, fantasy a filmový klub a aktivitu **Kufr plný knih**. Jeho cílem je dostat co nejbližší ke čtenářům různých věkových kategorií (předškoláci, první a druhý stupeň ZŠ) současnou kvalitní knižní produkci. Záměrem je, aby si děti mohly vybrat, přečíst, ale také si ponechat knihu, která je osloví, a získaly tak možnost vytvořit si během školního roku základ vlastní domácí knihovničky. Ve školním roce 2020/2021 do projektu byly zapojeny MŠ Československé armády, ZŠ Felberova a ZŠ T. G. Masaryka (leden až červen), od září MŠ Javorník, ZŠ Vendolí a ZŠ nám. Míru.

Lovci perel je celoroční soutěž na podporu čtenářské gramotnosti. Děti plní na základě přečtených knih povinné a nepovinné úkoly a získávají „perly“. Soutěž byla realizována i v době uzavření knihovny.

Zaměstnanci

Městská knihovna ve Svitavách v roce 2021 zaměstnávala 13 pracovníků, z toho jeden úvazek je ekonomka a jeden IT pracovník, který pomáhá i organizacím sídlícím ve Fabrice (SKS, Klub seniorů, Krůček). Dvě pracovnice zajišťují regionální služby (nákup a zpracování knih do regionu, metodická činnost pro knihovny), jedna pracovnice zajišťuje nákup knih a jejich zpracování do svitavské knihovny (akvizice, katalogizace), dvousměnný provoz zajišťují vždy čtyři zaměstnanci (1 v dětském oddělení, 2 v oddělení pro dospělé čtenáře a 1 ve studovně). Z toho tři kolegyně zajišťují vzdělávací programy pro školy i veřejnost.

Další činnost:

- Jsme členem profesních organizací – Svazu knihovníků a informačních knihovníků (SKIP), Sdružení knihoven (SDRUK) a členem sdružení dětských knihoven Klubko
- Městská knihovna ve Svitavách je zapojena do celostátního projektu organizovaného Národní knihovnou o výkonnosti knihoven - „Benchmarking v knihovnářích“
- Jsme členy Centrálního portálu knihoven, v rámci toho služby Získej a Díla nedostupná na trhu (DNNT)
- Pracovnice dětského oddělení je koordinátorkou seznamu dětské literatury pro 2.-3. ročníky ZŠ, který je určen pro potřeby učitelů a rodičů (krátká anotace a doporučení současné dětské literatury)
- Posíláme záznamy do Souborného katalogu
- Spravujeme databázi Osobnosti regionu
- Knihovna je členem MAS Svitava; ředitelka knihovny je členkou realizačního týmu Místního akčního plánu vzdělávání (MAP)

Regionální funkce

Městská knihovna ve Svitavách je pověřena Krajskou knihovnou v Pardubicích k výkonu tzv. regionálních funkcí. Objednáváme si služby u 6 profesionálních knihoven (Polička, Litomyšl, Moravská Třebová, Jevíčko, Dolní Újezd, Bystré), dále síť knihoven tvoří 2 profesionální knihovny v Březové nad Svitavou a Městečku Trnávka a 104 obecních knihoven. Tzn. že **metodicky spravujeme celkem 112 knihoven regionu** profesionálních i obecních.

Pod naši knihovnu spadá 22 obecních knihoven a knihovna ve Březové nad Svitavou. Všechny knihovny obvodu jsou v regionálním automatizovaném systému Tritius REKS. Také činnost knihovny v rámci regionálních funkcí byla ovlivněna pandemií. Bylo rozvezeno méně souborů, ale proběhlo např. více individuálních konzultací.

- V roce 2021 proběhlo 116 metodických návštěv, 201 konzultací po knihovnách regionu (**v obvodu Svitavy to bylo celkem 103**).
- Pomáháme při revizích, bylo zrevidováno 20 knihoven, celkem 44 166 knih. j. (**v obvodu Svitavy proběhlo 5 revizí, celkem 14 110 k.j.**)
- Zpracováváme statistiky.
- Tvoříme tzv. výměnné soubory (nákup knih, zpracování a rozvoz), v loňském roce bylo po knihovnách rozvezeno 312 souborů s 18 836 svazky (**v obvodu Svitavy to bylo 105 souborů s 5 683 svazky**).
- Zpracováváme knižní fond knihoven – vkládáme knihy do automatizovaného knihovního systému.
- Zajišťujeme porady knihovníků.

Příspěvek od kraje na regionální funkce byl v loňském roce **1 631 tisíc Kč**. Z dotace bylo nakoupeno celkem 2 219 knih (**v obvodu Svitavy 714 knih**).

Většina obcí je zapojena do tzv. sdružování finančních prostředků na nákup knih (příspěvek dle obyvatel obce). V loňském roce se ze sdružených prostředků nakoupilo 505 knih (**v obvodu Svitavy 141 knih**).

Dotace

Program Ministerstva kultury VISK 3:

„Zkvalitnění služeb prostřednictvím obnovení techniky“ – získali jsme prostředky na obnovu obslužných PC 46 000 Kč

Od **Ministerstva kultury** jsme získali jsme prostředky z projektu Česká knihovna (6 100 Kč) a Cizojazyčná literatura (8 900 Kč)

Příspěvek od Pardubického kraje na výkon regionální funkce byl 1 631 000 Kč.

Příspěvek ze SZIF na rekonstrukci dětského oddělení byl 398 772 Kč, 200 tisíc poskytl zřizovatel.

Společným projektem knihoven je využívání mediální databáze Anopress v rámci konsorciálního přístupu pro přihlášené knihovny (příjemcem dotace je garant projektu Národní knihovna ČR – hodnota přístupu do databází pro naši knihovnu je cca 20 tis. Kč ročně).

Výhled do roku 2022

Rádi bychom navázali na činnost knihovny před pandemií a získali zpět čtenáře, kteří služby v době pandemie nevyhledali, a oslovili potenciální nové uživatele. Nadále se budeme věnovat podpoře čtenářské gramotnosti od nejútlejšího věku dětí. Pokračovat budeme v projektu „S knížkou do života“ a navážeme na projekt „Proměna Městské knihovny ve Svitavách na kreativní a vzdělávací centrum pro děti a dospívající mládež“, který v březnu končí. Aktivitu, které si našly své zájemce, budeme nadále realizovat (čtenářský a filmový klub, digi odpoledne).

Uskutečníme vzdělávací cyklus na téma „udržitelnost“ v rámci celorepublikového projektu, do kterého jsme se zapojili. Zaměříme se na spolupráci se školami, zejména se 2. stupněm základních škol, která byla díky pandemii přerušena. Rozšíříme nabídku volnočasových aktivit pro mládež. Na podzim oslavíme výročí 130 let od otevření veřejné knihovny ve Svitavách. Vytvoříme dotazník spokojenosti. Budeme hledat finanční prostředky na úpravu studovny. Pořídíme box na výdej knih.

Nadále budeme zkvalitňovat naše služby. Naším cílem je, abychom byli vnímáni jako organizace, která má důležité postavení v rámci kulturního i společenského života ve městě.

Zapsala:

Mgr. Marta Bauerová

17. března 2022

Příloha:

Hospodaření v roce 2021

Schválené příspěvky na rok 2020:

1. Město Svitavy	7 331 tis.Kč provozní náklady 53 tis. Kč odpisy majetku 200 tis. Kč úprava dětského oddělení
2. Pardubický kraj	1 631 tis. Kč zajištění výkonu RF
3. Z MK ČR	46 tis. Kč 4 ks PC
4. SR – odpisy	77 tis.Kč odpisy maj. zakoup. z dotace z

Poskytnuté příspěvky za rok 2020:

1. Město SY	7 331,00 tis. Kč na provoz 53,00 tis. Kč na odpisy 200,00 tis. Kč úprava dětského oddělení
2. Pardubický kraj	1 631,00 tis. Kč zajištění výkonu RF
3. Z MK ČR VISK 3	46,00 tis. Kč veřej. inf. služby 4xPC
4. SR - odpisy z transferu	88,00 tis. Kč odpisy maj. z dotace SR

Hospodářský výsledek za rok 2021 činí 250 905,38 Kč.

Tento přebytek vznikl nevyčerpáním prostředků na platy z důvodů OČR, nemocnosti a karantén (izolací). Dále jsme nedočerpali 100 tisíc Kč na úpravu dětského oddělení z důvodu čerpání z fondu investic a nerealizovaly se z důvodu pandemie některé naplánované akce. Prostředky využijeme na zkvalitnění služeb knihovny a v případě potřeby na posílení fondu investic.